

Nationalmuseet

Fremstillet til
prøveformål

Tekstsamling

Indhold

Nationalmuseet før og nu

Nationalmuseets historie	side 3
Nationalmuseet i dag	side 3

Tre afdelinger af Nationalmuseet

Nationalmuseet i København.....	side 5
Musikmuseet.....	side 6
Kongernes Jelling	side 7

Nationalmuseets tilbud om undervisning

Pædagogisk profil.....	side 8
Forløb for grundskolen.....	side 8
Forløb for sprogskoler.....	side 9
Undervisning på Frilandsmuseet.....	side 9

Fire besøgende fortæller	side 10
--------------------------------	---------

Nationalmuseet før og nu

Nationalmuseets historie

Nationalmuseet er Danmarks største kulturhistoriske museum med hoveddomicil i Prinsens Palæ i København. Nationalmuseet er et universalmuseum. Museets arbejdsopgaver er både indsamling, opbevaring, forskning og formidling.

Genstande og billeder i samlingerne og udstillingerne kommer fra hele verden og er fra mange perioder. De kulturhistoriske samlinger, der i dag indgår i Nationalmuseet, har rødder i Det Kongelige Kunstkammer, der blev grundlagt omkring 1650 af Frederik 3. Dette blev i 1824 omdannet til Det Kongelige Kunstmuseum. Andre dele af samlingerne har deres oprindelse i det museum, som i 1807 blev grundlagt af Den Kongelige Kommission til Oldsagers Opbevaring. I 1800-tallet var der en stærkt voksende interesse for den nationale historie, og samlingerne voksede betydeligt. Efter Grundlovens indførelse i 1849 besluttede Rigsdagen, at de tidligere kongelige samlinger, som nu var overgået til staten, skulle samles under ét tag. Det skete i Prinsens Palæ, et rokokopalæ bygget i 1744. I 1867 kom Den Kongelige Mønt- og Medaillesamling til, og i forbindelse med en omorganisering af samlingerne fik de i 1892 navnet *Nationalmuseet*.

Nationalmuseets hovedindgang

Gratis adgang – eller éntre?

Med ideen om et Nationalmuseum fulgte håbet om, at den uvidende befolkning kunne løftes op på et højere moralsk trin og hjælpes til en bedre adfærd. Museet skulle således både kunne danne, uddanne, oplyse og opdrage. Derfor var det fra begyndelsen en central tanke, at museet skulle være offentligt, og at der skulle være fri adgang til museet.

Frem til 1991 var der gratis adgang til statslige museer og dermed også Nationalmuseet. Herefter blev der indført entré, det medførte et fald i antallet af publikummer. I 2003 kunne Nationalmuseet dog give gratis adgang i to måneder, da det fik doneret penge fra en arv. Effekten af den gratis adgang var en betydelig stigning i antallet af gæster. Museet lukkede 83.238 mennesker ind på de to måneder. I 2005 blev det besluttet at genindføre gratis adgang til statslige museer fra 1. januar 2006. Fra sommeren 2016 genindførte Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst entrébetalning som konsekvens af sparekrav.

Nationalmuseet i dag

På Nationalmuseet er der i dag både udstillet genstande, der har været i samlingerne fra begyndelsen og genstande, der er kommet til som nyere fund. Der er fund, der stammer fra Danmarks oldtid, og der er udstillet genstande fra nyere tid. Således kan man blandt andet både se den berømte Solvognen, et enestående bronzealderfund i bronze og guld, der forestiller en hest, der trækker en solskive, Huldremosekvinden, et moselig, der stammer fra ca. 95 e.Kr., samt nutidige ting som fx en blå hashbod fra Christiania.

Museet blev i 1970'erne kendt for sin pædagogiske udstillingsform, herunder panoramaer og modeller af Vedbæk Fjord i stenalderen og nutiden, en jernalderlandsby, Trelleborg-anlægget, Dannevirke med flere. Udstillingerne i dag udgøres både af permanente udstillinger og af skiftende særudstillinger.

Nationalmuseet har i dag en lang række afdelinger rundt omkring i hele landet, herunder både museer og slotte, blandt andre: Frihedsmuseet, Frilandsmuseet, Musikmuseet, Kongernes Jelling og Frølevlejrens Museum.

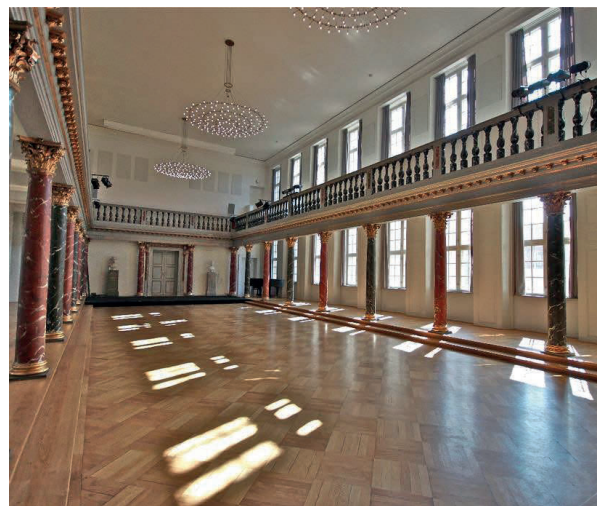
Nationalmuseet står i dag også for en række salg og ydelser, blandt andet undervisning, rundvisninger, udlejning af lokaler og fotosalg.

Salg og ydelser

Leje af lokaler

Man kan leje lokaler på Nationalmuseet og dermed holde fx bryllup eller andre former for arrangementer i utraditionelle lokaler. Hvis man holder bryllup, kan middagen tillige serveres i den smukke og historiske Festsalen. Man kan også leje Nationalmuseets forhal. Forhallen på 450m² er imponerende med sit smukke glastag og sine lyse omgivelser, og forhallen kan bruges til både midt-dage, fester og receptioner. Den kan benyttes tirsdag-søndag tidligst fra kl. 17.00 samt mandage hele dagen. Forhallen kan rumme 400 siddende gæster, hvis middagen serveres ved lange borde. Serveringen kan foregå fra kl. 18.30, men velkomstdrinks kan serveres tidligere et andet sted i huset, fx i en af museets udstillinger, mens gæsterne venter.

Forhallen kan indrettes efter lejernes ønske og behov.

Festsalen på Nationalmuseet

Fotosalg

Nationalmuseet tilbyder også fotosalg til både kommercielle og non-profit formål. Nationalmuseets fotosalg omfatter både arkivfotos og nyoptagelser af museets genstande.

Ved fotobestilling af museets genstande og arkivalier, som endnu ikke er tilgængeliggjort, opkræves et beløb for produktion af fotografierne. Ved digitaliseringen bliver fotos samtidig tilgængelige for alle på fotoarkivet Samlinger online. Som bestiller får man således anvendelsesret, men ikke eneret til brug af materialet.

I online-fotoarkivet kan man gå på opdagelse i museets mange fotografier. Der er mere end 80.000 fotografier, og flere kan downloades i høj opløsning hjemmefra helt uden betaling. Mange af museets fotos er tilgængelige under en særlig licens, der tillader, at man kan bearbejde, ændre og udbygge billedet, også til kommercielle formål, så længe museet og fotografen krediteres. Derudover skal det også fremgå, at man har modificeret fotoet fra originalen.

Tre afdelinger af Nationalmuseet

Nationalmuseet i København

Profil

Nationalmuseet i København har til huse i Prinsens Palæ ved Frederiksholms Kanal. Her findes de ældste og største samlinger, der hører under Nationalmuseet.

Udstillingerne i København tager de besøgende med igennem hele Danmarks historie. Her møder man dyrebare genstande og kulturskatte og får danskernes fascinerende fortællinger fra oldtiden og op til i dag. Man kan komme med på guidede ture, hvor man både kan opleve museets ikoniske highlights og møde danskerne og deres værdier.

Eksempel på en udstilling: 'Danmarkshistorier 1660-2000'

Museets kronologiske opstilling af danske samlinger fra 2000 f.Kr. og op til i dag afsluttes med perioden 1660-2000. Perioden er præget af kontinuitet såvel som af brud.

Gennem mere end 5.000 genstande, fordelt på 37 rum, fortæller udstillingen om disse 340 års danmarkshistorie. Landet har ændret sig markant i denne periode fra at være en europæisk stormagt, der kontrollerede indsejlingen til Østersøen, til et lille land, der må finde sin plads som alliancepartner blandt andre lande.

Danmarks historie er ikke én lang fortælling, men mange. Deraf også udstillingens titel i flertal: Danmarkshistorier.

Eksempler på genstande af 'Enestående National Betydning'

Nationalmuseet har ca. 200.000 genstande, der har opnået betegnelsen ENB. Det står for 'Enestående National Betydning', det vil sige, at genstanden er

unik – det kan handle om den enkelte genstands særlige historie, eller det kan være på grund af dens videnskabelige betydning. Et par eksempler:

Hindsgavl-dolken er det smukkeste eksempel på, hvor dygtige flintsmedene var i slutningen af stenalderen. Den er lavet omkring 1800 år f.Kr. på et tidspunkt, hvor dolke og andre våben af bronze var ved at vinde frem. Men de nordiske flintsmede tog konkurrencen op og ydede deres ypperste. Hindsgavl-dolkens udtrukne greb og hvælvede skuldre er tydeligt inspireret af samtidige bronze-dolke fra Centraleuropa.

Egtvedpigen er et berømt gravfund fra bronzealderen. I 1370 f.kr. blev hun begravet i en egekiste og sat i en gravhøj. Egtvedpigen så igen dagens lys, da hendes grav blev udgravet i 1921 – efter næsten 3500 år. Egtvedpigen, der i dag ligger på Nationalmuseet, omtales som et af danmarkshistoriens bedst bevarede bronzealderfund. Klædedragten er meget velbevaret, så det er et unikt fund, selvom pigens hud og kropsdele er helt borte.

*Egtvedpigen, Nationalmuseet, Danmark
Foto: Karin Frei*

Musikmuseet

Profil

Musikmuseet blev grundlagt i 1898, men dets samling går meget længere tilbage i historien. Samlingen omfatter musikinstrumenter fra Europa, Asien og Afrika fra bronzealderen og frem til vor tid.

Musikmuseets udstilling

Musikmuseets enestående samling af musikinstrumenter præsenteres nu i helt nyindrettede omgivelser i de smukke lokaler på Rosenørns Allé på Frederiksberg.

I udstillingen kan man følge to spor: Det danske spor, som præsenterer to bronzelurer og fortsætter med spillemandsmusikken, stadsmusikanter, Guldalderens danske komponister etc., eller det europæiske spor, som tilbyder en kronologisk gennemgang af musikkens mange stilarter – inden begge sporene mødes i globaliseringen i det 20. århundrede. Eller man kan vælge at udforske perioderne på tværs af sporene.

I Klangrummet får de besøgende lejlighed til selv at afprøve en række instrumenter – her kan gæster i alle aldre udfolde sig på pauker, el-trommer, trompeter, xylofoner og mange andre instrumenter. Museet udskifter jævnligt instrumenterne, så gæster, der kommer igen, kan få nye oplevelser.

Pragtrummet er et særligt afsnit, hvor rariteter fra flere århundreder kan opleves, og den bageste ende af udstillingslokalet er reserveret til skiftende særudstillinger fra lande og regioner udenfor Europa – i første omgang fra Kina, Japan og Korea.

Musikmuseets udstilling

Musikmuseets bibliotek

Museet rummer et omfattende bibliotek og arkiv, der bl.a. kan bruges til at få mere viden om museets samlinger og fagområde. Musikmuseets bogsamling rummer værker fra 1600-tallet og helt frem til den nyeste litteratur – f.eks. en omfattende samling af bøger om el-guitar og el-bas anskaffet i 2001 i forbindelse med museets særudstilling 'STRØM TIL'.

Bibliotekets hovedområder er litteratur om instrumenter og om dansk musikliv, men også en række andre emner inden for musik og kultur i bredere forstand er repræsenteret. Bøgerne kan ses og læses på biblioteket, men kan ikke hjemlånes. De kan dog bestilles til et andet biblioteks læsesal.

Musikmuseets samling af tidsskrifter dækker hovedsageligt emner inden for musikinstrumenter og dansk/nordisk musikliv og -historie, men omfatter også titler af bredere musikalsk eller museumsfaglig karakter. Tidsskrifterne udlånes normalt ikke, men kan ses og læses på biblioteket. Bestillinger på enkelte artikler ekspederes ved fotokopi eller mail.

Kongernes Jelling

Profil

Kongernes Jelling ligger i Jelling nordvest for Vejle. Kongernes Jelling er et museum og oplevelsescenter tæt ved Jellingmonumenterne. Oplevelsescentret byder på en unik og supermoderne digital sanseoplevelse, der handler om vikingernes liv og levned. Det fortæller historien om tiden, da Jelling var centrum i den danske historie, og Gorm den Gamle og Harald Blåtand levede. Museet viser, hvordan Jellingstenene formentlig så ud oprindeligt og præsenterer ny viden om vikingetiden.

I 1994 blev monumenterne optaget på UNESCOs liste over verdens særligt bevaringsværdige historiske mindesmærker – Verdensarven. UNESCO-monumenterne omfatter de to runesten foran kirken, selve Jelling Kirke og de to store høje nord og syd herfor. Under dem ligger bl.a. resterne af en stor skibssætning¹.

Jellingestenene i monter

Fra 1. januar 2007 overgik driften af Kongernes Jelling til Nationalmuseet, og nye udstillinger fra Nationalmuseet kommer indimellem til Kongernes Jelling.

Monumentområdet

Monumentområdet har altid åbent – der er skilte og foldere på området. Her har højene, de to runesten og kirken været synlige i mere end 1000 år.

¹ Mindesmærke formet som et skib.

Kongerne Gorm den Gamle og Harald Blåtand rejste deres to runesten med runer og billeder og byggede monumenterne fra omkring år 950 til år 970. Museet har været nødt til at beskytte stenene mod vind og vejr. I 2011 valgte man således at sætte montror omkring dem. Om aftenen kan der tændes lys i montrerne, og på den måde kommer runestenene til at fremstå tydeligt, så runer og billeder også kan ses på denne tid af døgnet.

Arkæologiske undersøgelser i perioden fra 2006 til 2013 har vist, at monumenterne i Jelling har været omgivet af en 1440 meter lang palisade, der har indhegnet et område på størrelse med 20 fodboldbaner.

Rundvisninger og foredrag

Rundvisninger foregår udendørs i monumentområdet på vandring mellem høje, runesten, skibssætning og palisade med fortællinger fra Jellings fantastiske fortid. En rundvisning varer normalt 45 minutter og koster 800 kr., men der tilbydes også rundvisninger på 1½ time (dobbel pris). Priserne gælder for grupper på op til 25-30 personer.

For at give alle besøgende den bedste oplevelse tilbydes normalt ikke rundvisninger i oplevelsescentret i normal åbningstid. I visse tilfælde kan der dog vises rundt i oplevelsescentret for grupper på op til 15 personer. I oplevelsescentret tilbydes foredrag med billeder og fortællinger svarende til turen rundt i monumentområdet for op til 90 personer ad gangen. Prisen er fra 1/1-2019 1.000 kr. for en gruppe på op til 30 personer, 1.500 kr. for grupper på 30-60 personer og 1.900 kr. for 60-90 personer, og varigheden er 45 min. Særligt interesserede kan også bestille et foredrag på 1½ time (dobbel pris).

Rundvisning i Jelling Kirke kan bestilles til kl. 13.00 hver dag. Prisen er 30 kr./person (fra 10 år). Varighed 30 minutter. Mindste betalende deltagerantal er 10.

Nationalmuseets tilbud om undervisning

Pædagogisk profil

Nationalmuseet er Danmarks største kulturhistoriske museum og eksterne læringsmiljø, og det er ambitionen at give elever rig mulighed for at placere sig selv i historien. 20 museer under Nationalmuseets paraply kan tilbyde undervisning til ca. 100.000 børn og unge over hele landet fra børnehaver, grundskoler, ungdomsuddannelser til sprogskoler.

Museet ønsker at være et alternativ til klasserummet og skabe rammerne for sociale oplevelser og fælles referencer i nye læringsrum. Gennem dialog og aktiv deltagelse skal undervisningen styrke elevernes samarbejdsevne. Undervisningen på Nationalmuseet skal også styrke elevernes evne til at argumentere og diskutere. Eleverne møder fortiden gennem nogle af Danmarkshistoriens og verdenskulturens mest spektakulære genstande og autentiske miljøer. Gennem mødet med disse får eleverne forståelse for, at historien vil dem noget, og at fortiden giver muligheder for at forstå fremtiden.

Forløb for grundskolen

Oldtiden – Highlights

Få en introduktion til Danmarks Oldtid gennem de mest spektakulære fund. Hør om stenalderen, bronzealderen, jernalderen og vikingetiden gennem bl.a. Uroksen, Solvognen, Egtvedpigens dragt, moseliget fra Huldremose og Guldhornene. Forløbet giver eleverne et kronologisk overblik.

Målgruppe: 3.-9. klasse

Varighed: 1 time

Fag: Historie

Max antal: 30 elever

Pris: 500 kr.

Solvognen og Egtvedpigens

I bronzealderens landbrugssamfund var man afhængig af, at årstiderne skiftede, og at solen gik op og ned. Solen var den centrale guddom i bronzealderen, ikke kun i Danmark, men også i Europa og Egypten. Bronzealderen er også Egtvedpigens tid, og tiden med de store kultiske fester og kostbare moseofringer. Undervisningen foregår dialogisk og har flere aktiverende elementer. Eleverne kan prøve kopier af dragter og redskaber samt røre originale genstande.

Målgruppe: 3.-6. klasse

Varighed: 1 time

Fag: Historie

Max antal: 30 elever

Pris: 500 kr.

Da jægeren blev bonde

For 6.000 år siden skete der en revolution i Danmark! Jægerne blev bønder. Jægerne skiftede telt og spyd ud med langhus og ard, men hvorfor? Jægerne havde kontakt med de tyske bønder i 1.000 år, før de tog den nye kultur til sig. Vi ser på den sidste del af jægerstenalderen, Ertebøllekulturen, og på de første bønders ”ankomst” til Danmark. Den nye livsstil påvirkede alt fra det, man troede på, til landskabets udseende. Kontakten til resten af Europa prægede hele bondestenalderen. Eleverne får mulighed for at røre originale genstande og prøve kopier af redskaber.

Målgruppe: 3.-6. klasse

Varighed: 1 time

Fag: Historie

Max antal: 30 elever

Pris: 500 kr.

Forløb for sprogskoler

Demokrati og stemmeret – fra enevælden til i dag

Hvordan levede danskerne under enevælden? Hvornår fik kvinder stemmeret? Har fattige altid kunnet stemme?

I dette forløb undersøger vi, hvordan gradvist flere grupper i samfundet opnåede stemmeret, og de kampe, der udkæmpedes undervejs. I undervisningsforløbet taler vi ikke bare om retten til at stemme, men også til at bruge sin stemme som medborger.

Undervisningen er tilrettelagt efter, hvor meget dansk målgruppen mestrer, og kursisterne indruges og deltager aktivt undervejs i forløbet. Forløbet har specielt fokus på at give kursisterne indsigt i demokratiets udvikling. Der arbejdes selvfølgelig også med at udvikle kursisternes sprog.

Fag: Danskuddannelse

Klassetrin: DU2, modul 4-6 og DU3, modul 3

Varighed: 1½ time

Max. antal: 15 kursister

Pris: 500 kr.

Undervisning på Frilandsmuseet

På Frilandsmuseet kan eleverne få noget at vide om det levede liv, som det har formet sig gennem 300 år. De kan prøve at karte, lave mad på brændekomfuret eller møde spændende skæbner og høre historier fortalt gennem teater eller omvisninger. På Frilandsmuseet kan eleverne få en helt særlig oplevelse af tid og rum, når undervisningen foregår mellem og i de gamle huse og gårde, fx i Stenstruphuset.

Undervisningen på Frilandsmuseet foregår i museets sæson fra den 1. maj til sidste søndag i efterårsferien. Museet rummer helt særlige muligheder for at komme tæt på fortiden, når man står på de toppede brosten eller må dukke hovedet for at komme ind i de lavloftede stuer.

På Frilandsmuseet foregår undervisningen i et helt traditionelt forløb, enten i form af en omvisning eller et besøg i Stenstruphuset, hvor undervisningen foregår som værkstedsaktiviteter. For de lidt ældre elever kan der blive tændt op i brændekomfuret, så de kan tilberede et helt måltid. Og vil man i teatret, er der skoleforestillinger.

Fire besøgende fortæller

Spændende og brugervenligt

Nationalmuseet laver i disse år nye udstillinger, hvor publikum kommer mere i fokus. De traditionelle udstillinger med genstande i montrer bliver fx suppleret af aktiviteter, der inddrager publikum. Min kone og jeg var der med børn og børnebørn, og vi var alle meget begejstrede. I Børnenes museum kunne de mindste fx lege, at de sejlede i et vikingskib. På museet var der også en skattejagt, som hele familien deltog i, og det syntes vi alle var sjovt at prøve, så den vil vi gerne rose Nationalmuseet for; familien var underholdt, samtidig med at vi lærte noget om Danmarks fortid.

Vi vil også gerne rose restauranten Smør for de spændende nyfortolkninger af danske retter, ikke mindst smørrebrød.

Af Ib F.

Et internationalt museum

I England, hvor jeg kommer fra, er vi vant til store museer og udstillinger om imperiets historie. Jeg har også besøgt mange andre historiske museer rundt omkring i verden, og jeg synes, at Nationalmuseet i København til fulde kan måle sig med de store internationale museer. Samlingerne og udstillingerne har høj kvalitet. Der er selvfølgelig mest om Danmarks historie, men med udstillingen om Danmarks kolonitid og de store etnografiske samlinger fra hele verden, er der også et internationalt fokus. Jeg var der for at se udstillingen med arkæologiske fund fra vikingetiden. Før besøget på Nationalmuseet havde jeg kun set genstandene i bøger, så derfor var det spændende at se dem udstillet. Udstillingen suppleres af gode tekster om vikingernes kontakt med den internationale verden for over 1000 år siden.

Af James Milner

Med sprogskolen på Nationalmuseet

Jeg er sproglærer og havde min klasse fra sprogskolen med på et undervisningsforløb om demokrati og stemmeret i Danmark. Vi havde forinden arbejdet med dette tema i klassen, og det var simpelthen prikken over i'et at få det hele forklaret af en af Nationalmuseets eksperter. Vi hørte om forudsætninger for det demokrati, vi har i dag, og så en masse spændende dele af udstillingerne. Temperaturen på museet er meget høj, så man skal huske ikke at komme i for varm påklædning.

Af Hanne S.

Masser af udstillinger – ikke muligt at se alt

Min kæreste og jeg er imponerede over, hvor mange forskellige udstillinger der faktisk er på Nationalmuseet i København. Det er simpelthen ikke muligt at se alt og at gå i detaljer med det hele. Det er nok en god ide at vælge et par af udstillingerne ud og gå i dybden med disse og så se museet lidt efter lidt, fordelt på flere besøg.

Vi havde sat en eftermiddag af, og vi vandrede rundt i timevis. Vi startede øverst med udstillinger fra Mellemøsten og Asien og gik så til etagen under med udstillinger fra Afrika og Grønland, så da vi endelig nåede til udstillingerne fra Danmark, var vi efterhånden lidt trætte, og derfor havde vi ikke energi til at se hele Danmarks historie denne gang. Vi ville koncentrere os om det ældste, men vi nåede ikke at se andet end runestenene i en del af udstillingen om Danmarks oldtid, fordi det blev tid til, at museet skulle lukke. Udstillingen var i øvrigt under ombygning, og derfor var en del af den lukket. Jeg kan kun sige, at tiden fløj afsted, og vi kommer tilbage for at se resten!

Af Dorte P.

Kilder

Fotos: Nationalmuseet

Teksterne er bearbejdede versioner af tekst og informationer hentet fra følgende hjemmesider den 29. august 2019:

<https://natmus.dk/>

<https://da.wikipedia.org/wiki/Nationalmuseet>

http://denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Museumsv%C3%A6rden/Historiske_museer_og_samlinger/Nationalmuseet